Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik's Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneer, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în București: Agence Havas. Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o serie 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 226. Brașov, Mercuri, 11 (23) Octomvre 1895.

Alegerile municipale.

(*T.*) In cele douĕ lunĭ din urmă ale anului curent se vor face pretutindenĭ la noi în Transilvania, și în Ungaria, alegerile parțiale de representanțĭ și alegerile de funcționarĭ municipalĭ.

Imprejurarea acésta ne îndémnă sĕ ne ridicăm glasul și sĕ întrebăm pe Românii chiămațĭ a-șĭ esercita dreptul de alegere la alegerile municipale: Sfătuitu-v'ațĭ unii cu alții? Sunteți înțeleșĭ asupra candidaților voștri? Legatu-v'ațĭ sĕrbătoresce, că nu vĕ veți desbina, că în unire ve-ți da voturile vóstre numai acelor candidațĭ românĭ, pe carĭ îi aflațĭ vrednicĭ în tóte privințele?

La alegerile membrilor pentru întregirea representanților municipalĭ, noi Românii am suferit multe pierderĭ, chiar și în cercurĭ electorale, unde eram în majoritate și unde, cu tótă presiunea și abusurile detentorilor puterii statului, puteam totuși sĕ reușim cu candidații noștri.

Causa acestei triste apariționĭ a fost în cele mai multe locurĭ, că alegĕtorii noștri nu erau pregătițĭ de cu vreme, nu sciau bieții ómenĭ, ce se întêmplă cu ei, când și pentru cine au sĕ voteze.

Dér e just sĕ ne întrebăm: când s'a mai întêmplat, ca o armată risipită, fără conducĕtorĭ și fără stég sĕ iésă învingĕtóre pe câmpul de luptă? Se póte cineva mira în astfel de împrejurărĭ, că uneltirile contrarilor află la noi un câmp de acțiune atât de favorabil pentru ei și că orĭ-ce scriitoraș ungur dela oficiile administrative îșĭ pote câștiga cu ușurință un titlu la recunoscința celor ce lucră pe față și în ascuns la oropsirea și distrugerea totală a elementului românesc, ca factor de sine stătător?

Nu odată ni-s'a dat durerósa ocasiune de a constata, că fruntașii noștri de pe la sate, vĕḑênd, că se apropie terminul alegerii și necăpĕtênd nicĭ un avis, nicĭ o îndrumare, s'au dus îngrijițĭ în localitățile din centrul cercurilor electorale respective, ca sĕ se infomeze dela Românii de acolo, ce sĕ facă? Dér lucru naibei, nicĭ cei din comunele centrale nu scieau pe cine vor alege.

Cum vor puté reuși așa-déră candidații românĭ acolo, unde nu se stabilesce nicĭ o înțelegere asupra acestor candidațĭ? Și óre nu vedem, că pe lângă o astfel de organisare a luptei nóstre în viéța municipală, facem cu totul ilusorie orĭ-ce hotărîri frumóse, ce luăm la conferențele nóstre naționale, și ne espunem batjocurei strĕinilor?

Suntem încunjurațĭ din tóte părțile de dușmanĭ, și lupta. ce trebue s'o purtăm, fiind o luptă decisivă și grea, pretinde sĕ ne unim și sĕ ne concentrăm tóte puterile, de carĭ dispunem.

Nu póte fi dér vorba adĭ, în ajunul alegerilor municipale, decât de raliarea forțelor nóstre și de-o strînsă solidaritate între toțĭ membri românĭ ai representanțelor comitatense.

Numai printr'o înțelegere perfectă și disciplinațĭ fiind vom puté păși cu demnitate la urna electorală, numai astfel ne putem manifesta și ne putem căștiga respectul cuvenit ca Românĭ pe terenul vieței municipale, unde conform decisiunilor conferențelor nóstre ar trebui sĕ desfășurăm cea mai viuă activitate.

Timpul de a încheia compromise și alianțe cu adversarii, fiă chiar și în condițiunĭ oportune, a trecut. Adĭ orĭ-ce pactare de acest fel s'ar întórce în contra nóstră, căcĭ numai nĭ-ar abate atențiunea dela pericolul mare, ce amenință organisația nóstră națională.

Nu e vorba, ca sĕ dobêndim nu scim ce succese, ci mai vêrtos caută sĕ avem în vedere, că în comitatele, unde elementul român formĕză majoritatea, sĕ nu lăsăm sĕ învingă la alegerile de membri și de funcționarĭ municipalĭ pe tótă linia clicele strĕine, sĕ nu lăsăm posițiunile nóstre în mânile dușmanului.

Lupta nu va fi ușóră, căcĭ presiunea din partea administrației va fi ca de obiceiu mare. Conducĕtorii românĭ de prin comitate sĕ vegheze decĭ cu atât mai mult, ca șirurile nóstre sĕ nu se desbine și sĕ nu se slăbéscă.

„Unul pentru toțĭ și toțĭ pentru unul!" sĕ ne fiă devisa la alegerile municipale, ce se apropiă.

CRONICA POLITICĂ.

— 10 (22) Octomvre.

Ministrul de interne din nou a dat mai multe ordinațiunĭ, privitóre la **purtarea matriculelor de stat.** In cea d'intâiu ordinațiune ministrul provócă comisiunile administrative comitatense, ca aceste sĕ facă propunerĭ cu privire la numirea de substitutĭ de purtătorĭ matricularĭ pentru tóte acele cercurĭ matriculare, în carĭ este de lipsă o astfel de numire. Tot-odată ministrul face atente comisiunilei că ar fi bine, sĕ se dea totdéuna ocasiune inspectorilor de matricule de a-și esprima părerile în cestiunĭ, carĭ privesc purtarea matriculelor. A doua ordinațiune dispune, ca visitatorii de morțĭ și mósele sĕ primésca îndrumărĭ cu privire la îndatorirea lor de-a anunța. A treia provócă autoritățile administrative, sĕ controleze în cercul lor de activitate modul, cum se pórtă matriculele.

*

Legea privitóre la **recepțiunea Evreilor** a fost sancționată de monarch încă în Agram, în ḑiua de 16 Octomvre, ér în 18 Oct. a fost înarticulată în cadrul legilor, ca al *XLII-lea articul de lege din 1895.* Acest articol constă din patru paragrafĭ: în § 1 se declară religia israelită ca religiă receptă; în § 2 se ḑice, că dispositiunile §-lor 18, 19, 20, 21 și 23 ai art. de lege LIII din 1868 se estind și asupra celor de religia israelită; după § 3, rabinii și membrii ai curatoratului confesiunei israelite pot fi numai dintre aceia, carĭ sunt cetățenĭ ungarĭ și șĭ-au primit cualificațiunea pe teritoriu ungar. In fine, în § 4 'i se dă ministerului împuternicirea de-a duce în deplinire acéstă lege.

„*Wiener Zeitung*" de alaltăerĭ publică ordinațiunea întregului minister austriac, prin care se **ridică statarul** decretat în 12 Decemvre 1893 asupra orașului Praga și asupra cercurilor Weinberge, Carolinenthal și Smichov.

Intêmplările din Agram.

Vocĭ ale pressei.

Sub titlul „Disarmonii dela Agram" ḑiarul „*Politik*" din Praga îșĭ esprimă părerea de rĕu, că seninătatea ḑilelor împĕrătescĭ, (adecă ḑilele cât a petrecut monarchul în Agram) a fost turburată prin demonstrațiunĭ pătimașe, și că acésta s'a întêmplat pe pământ slavic și într'o metropolă slavică. Națiunilor slave rareorĭ li-se dă ocasiunea de a saluta în mijlocul lor pe Majestatea Sa, de aceea trebue sĕ cultive ocasiunile date cu atât mai gelos. Cel mai trist lucru este însĕ, că mai întâiu s'a descărcat dușmănia între Sêrbĭ și Croațĭ. Momentul n'a putut fi mai rĕu ales, de a uita de dușmnul comun ce stă la pândă.

Bunii amicĭ ai Slavilor, din Cis și Trans, se grăbesc a esploata tristele întêmplărĭ. Li s'a ușurat lucru; cu tóte astea credem, că vor face o rea trébă. Ei voiesc cu tot chipul sĕ dea o importanță mare politică întêmplărilor din Agram — dér ce dovedesc aceste, décă nu, că sunt minciunĭ tóte câte s'au spus despre consolidarea raporturilor naționale și de drept public a corónei sf. Ștefan? Ce dovedesc décă nu, că chiar și în Croația, unde poftele de hegemoniă maghiare au trebuit mai mult sĕ se stăpânéscă, — domnesc stărĭ neclare și încurcate?

Ar face lucru înțelept Maghiarii și amicii lor din Viena, décă nu ar accentua în deosebĭ partea antimaghiară a demonstrațiilor din Agram. Căcĭ ce fiasco mai cumplit a putut suferi Banul Hedervary, decât prin aceea, că mult lăudata lui pacificare, tocmai intr'un moment serios și decisiv, a rĕmas pe jos. Banul a făcut totul, ca sĕ arate, că maghiarismul oficial predomină, și l'a introdus chiar și la festivitățile croate. Lucrul însĕ a luat o întorsĕtură dușmană maghiarismului și „pacificația" a rĕmas buzată...

Orĭ-cum însĕ — încheiă „Politik" —

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Memoriile lui Rochefort.

In 19 c. a început ḑiarul frances „*Jour*" publicarea memoriilor lui *Rochefort*, pe carĭ acesta le scrie pentru ḑiarul amicului sĕu, și carĭ vor apărĕ în cincĭ volume. O corespondență din Paris a ḑiarului engles „*Daily News*" ḑice, că amintitele memorii vor cuprinde și un raport asupra vechei curțĭ din Versailles, și autorul va arunca o lumină viuă asupra consiliului intern al guvernului național. Dreptul de reproducere a memoriilor în englesă și în americană l'a vêndut autorul cu suma de 500.000 francĭ, odată pentru totdéuna, și cu 1 franc pentru fiă-care volum, ce se vinde.

Orĭ-ce s'ar ḑice despre însemnătatea și renumele lui Rochefort, că óre este el un element stricăcios sĕu folositor în viéța publică, totuși una stă: că adecă între toțĭ contimporanii sĕi puținĭ au avut o viéță atât de agitată ca el, și puținĭ vor sci povesti în mod atât de picant și vesel despre aventurile vieței lor, ca acest ḑiarist septegenar, care an de an și ḑi de ḑi scrie tot cu aceeașĭ agilitate articolul sĕu pentru „*Intransigeant*".

Rochefort îșĭ începe „Memoriile" în modul următor:

Décă îi ḑicĭ unui om cunoscut: „Ar fi bine sĕ-ți scrii memoriile", atuncĭ acésta însemnă atâta, că el nu mai e bun pentru alt-ceva. Cu tóte acestea însĕ omul le scrie bucuros, deóre-ce totdéuna află plăcere în reamintirea lucrurilor trecute și în împărtășirea lor și altora. Am cunoscut sute de ómenĭ, carĭ te apucau de nasturele rocului, te trăgeau într'un unghiuleț, și apoi îți șopteau: „Oh, când ți-ași povesti eu viéța mea!" Și apoi începeau a povesti. Tot povesteau și povesteau și în fine aflai, că povestea lor nu oferă nicĭ cel mai puțin interes. Insĕ ființele aceste omenescĭ vedeau și vĕd lucrurile, carĭ îi ating personal pe ei, printr'o sticlă absolut telescopică. Brutărésa, dela care têrguiau părinții mei pânea, timp de 37 anĭ, ḑi de ḑi se cobora la 12 óre din locuința ei, se așeḑa la tarabă și nu se mișca de acolo până la 8 óre séra. Acésta însĕ n'o împiedeca sĕ esplice încărunțirea pĕrului ei cu următórele cuvinte, pe carĭ le repeta nu fără óre-care mândriă: „Ce vrei? Am dus și duc o viéță atât de agitată!".

Ce e drept, eu nu aflu posibil, ca sĕ se compareze viéța mea cu aceea a brutăresei. In urma multor înprejurărĭ, pentru carĭ nu pot fi totdéuna eu singur responsabil, s'a întêmplat, că eu am trăit aprópe tóte sensațiunile, pe carĭ numai și-le póte cugeta omul. Ca și când mi-ași fi petrecut viéța pe un drum pieḑiș și lunecos, timp de 25 de anĭ necontenit am lunecat din înălțimile cele mai marĭ în afunḑimile cele mai întunecate. In anul 1870 de pildă poporul sparse cu ciomege porțile dela închisórea Sainte-Pélagie, pentru de a-mĕ scóte din ea și pentru de a-mĕ duce în triumf și sub o plóiă de florĭ la reședința guvernului național. Câte-va lunĭ mai târḑiu, după căderea communei, am fost tîrît în lanțurĭ la Versailles, între înjurăturĭ și între amenințărĭ cu mórte. O óră întrégă m'au plimbat pe stradele Parisului, și încă și acum par' că'l vĕd pe un moșnég cu un roc vechiu, care la vederea conductului, ridicându-și cortul roșu, urlă: „Acesta e Rochefort! De astă-dată trebue belit de viu!" Observ aci, că tot acelașĭ moșnég cu cortul roșu, cu o jumĕtate de an mai înainte, când mĕ duceau în triumf dela închisórea Sainte-Pélagie la Hotel de Ville, striga și aplauda împreună cu poporul, care mĕ conducea.

Am gustat tóte plăcerile și tóte amărăciunile vieții. In celula scundă și îngustă a temniței din Versailles am făcut probe, că ce ținută sĕ iau pe șafot, unde mi-se anunțase, că voiu fi dus în curênd, și unde voiam sĕ-mĭ joc rolul cât se póte de bine. Dér din întêmplare am scăpat de mórte, și în locul acesteia am fost osândit la deportare pe viéță. M'au dus la Antipoḑi, în ținuturile canibalilor. Prietinĭ și dușmanĭ credeau, că aci mĕ voiŭ topi pentru tot-déuna la arșița sórelui. Dér de-odată fac o sărită în oceanul atlantic și din nou apar în Europa.

(Va urma)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

întêmplările din Agram trebue sĕ pună pe gânduri pe Slavi, nu pentru lovitura ce a primit'o îngâmfarea maghiară, ci pentru rana sângerósă ce a căşunat'o solidarităţii slave în lupta contra unui duşman comun. Tocmai în momentele, când simptomele putredei stări create de hegemonia maghiară se urmăresc cu cea mai mare atenţiune şi sus şi jos, Slavii Croaţiei, cari sunt mai apropiaţi prin sânge cu alte ginte slave, se ofere spectacului ruşinător al urei şi netoleranţei între fraţi?....

*

Asaltul studenţimei şi a plebei croate contra stégului sêrbesc arborat pe biserica ortodocsă — scrie „*Kreuzzeitung*" din Berlin — Maghiarii abia l'au luat în sémă, deducându-l ca afacere internă sudslavică. Dér demonstraţiunile dela statua lui Jellacicĭ, unde studenţii au ars tricolorul unguresc i-au pus în mişcare pe Maghiari. Căci la acéstă ocasiune s'au dat pe faţă adevĕratele sentimente ce le au Croaţii pentru Maghiari, cu tótă mâna de fer a contelui Khuen-Hedervary. Aureola cu care îl împodobeau pe acesta partidele maghiare a dispărut dintr'odată. Dér acésta n'are de a face cu sentimentele dinastice, cari la toţi Slavii de sud, ca şi la Slovaci şi Români, sunt mai desvoltate decât la Maghiari. *Supremaţia maghiară* este care amăresce aceste popóre, precum şi esclusivitatea, cu care acea supremaţiă caută a se manifesta în Croaţia autonomă mai slab decât în Ungaria. *Numai pe basa unei depline egale îndreptăţiri şi egalităţi se póte cugeta restabilirea unei înţelegeri pacinice durabile între elementele poliglote atât ale Ungariei, cât şi ale întregei monarchii austro-ungare....*

Pedepsele aspre, ce se vor da celor acusaţi de procuror, vor turna numai oleiu pe foc, — dice „Kreuzzeitung" — şi décă afacerea va fi adusă înaintea dietei unguresci, recriminările vor nasce recriminări şi din partea deputaţilor croaţi. In tóte împrejurările demonstratiile din Agram aruncă o lumină crassă asupra unor raporturi, ce nu se mai pot susţiné, cari se baséză în fond pe cugetele reservate a dóuĕ elemente ale monarchiei, ce urmăresc diferite scopuri şi cari nu sunt nici decum priincióse consolidării şi posiţiunei de putere européna a acestei monarchii.

România agricolă.

V. Starea agriculturei actuale.

(Urmare).

In privinţa pescuitului şi pescăriilor, odată atât de bogate în avuţia şi calitatea superióră a pescilor, ţéra era una din cele mai renumite.

Totuşi raportul d-lui dr. Antipa, asupra lacului Razim şi a bălţilor din Dobrogea, a dat la ivélă stări înspăimêntătóre. Reproducem câteva rênduri din acest important raport, adresat d-lui Ministru al Agriculturei la 1 Iul. 1894:

„Cantităţi enorme de crap, şalău de Dunăre şi de Mare, scrumbiţe, scrumbii şi chefal, ba chiar şi morunĭ şi nisetri se prindeau în el (Razim), întrecênd prin productivitatea sa tóte celelalte pescării de lacuri din tótă Europa. Date statistice esacte ne lipsesc din nefericire cu totul, pentru a puté arăta cu cifre marea productivitate a acestor lagune, căci antreprenorii pescuitului din ele, temêndu-se de-o viitóre concurenţă arătêndu-şi enormul câştig pe faţă, refusă categoric de a da ori şi ce deslușire în acéstă privinţă; pentru a da însĕ o ideă măcar, pot cita mărturisirea unui onest pescar bĕtrân din Sarichioi, care mi-a declarat, că acum 15 ani, numai într'o singură di trăgênd cu năvodul, a scos 34,000 ocale vechi de pesce, care în majoritatea sa era şalău de Mare. In timpul verei în lunile lui Iunie, Iulie şi August, cantităţi colosale de chefal, acest pesce atât de preţios, atât prin carnea sa gustósă, cât şi prin icrele sale scumpe — străbăteau prin gura Portiţei din mare în aceste lacuri, de unde fiind pescuiţi, se esportau próspeţi, sărati şi afumaţi, până pe pieţele Constantinopolei, Odesei etc.

„De puţini ani încóce însĕ, pescăria din aceste lacuri a început a scădé din ce în ce mai tare, aşa, că productivitatea lor a ajuns astădi la mai puţin de-o treime din ceea ce era mai înainte; din nefericire, acéstă scădere merge progresând aşa de repede, încât suntem ameninţaţi chiar şi în scurt timp sĕ le avem complect despopulate.

„Numĕrul cel mare al pescarilor, cari se hrăniau din pescăriă în aceste locuri, a scădut cu totul; ér locuitorii satelor înconjurătóre, aprópe cu toţii pescari, sĕrăcesc necontenit, ne mai rĕmânêndu-le altă speranţă, decât că póte le va mai da D-deu un an bun; mare parte dintr'ênşii au început deja a-se da la alte ocupaţiuni mai rentabile, ca la agricultură, la cultura vitelor etc. Adese-ori am vĕdut prin satele Sarichioi şi Iurilofca lotce pescărescĭ, trase la uscat şi servind acuma ca iesle pentru dat lături la vite în ele. Statul, care încasséză din arendarea acestor lacuri venituri destul de însemnate, este decĭ şi el ameninţat a-le perde în cea mai mare parte, décă nu va lua mĕsuri grabnice pentru a pune capĕt acestui rĕu".*)

D-nul Antipa îmi comunică personal, că după a d-sale evaluare, Dunărea dela Galaţi în jos, dimpreună cu lacurile şi bălţile din Dobrogea, dedeau pe an la 15 milióne klgr. de pesce, pe când Dunărea dela Galaţi în sus, cu tóte bălţile, rîurile şi celelalte ape din ţéra întrégă, abia dau tóte laolaltă la 5 milióne klgrame de pesce.

In escursiunile mele un arendaş al statului, din părţile Călăraşilor, mi-se plângea, că el avea una din pescăriile cele mai mari şi mai bune în partea locului, care îi aducea la sigur în fiă-care an câte 20—25 mii de lei venit curat, dér în acel an, 1894, n'a încassat nicĭ 2000 lei, din causă, că primăvéra n'a venit apa mare şi n'a fost pesce aprópe de loc, şi pesce în general e mai puţin ca înainte.

Despre pădurĭ vom vorbi ceva mai târdiu; tótă lumea scie, că ele au fost devastate şi defrisate teribil. Arendaşii tind numai după pămênturĭ virgine, pămênturĭ cu pădurĭ pe ele, pe carĭ sĕ le pótă defrişa şi sĕ pótă face *locurĭ de cultură din ele*, pentru a-le puté slei de forţele lor seculare. Ţi-se laudă arendaşii pe întrecute, că ei au scos şi curăţit atâtea sute şi mii de pogóne de rădĕcini din moşie şi au făcut locurĭ de cultură dintr'ênsele. In schimb însĕ nu vor sĕ audă, că ei sunt causa, că văile şi păraiele de pe moşiă, carĭ acum 10—20 anĭ erau cu apă, adĭ tóte au secat cu desĕvîrşire şi apa s'a retras în adêncimĭ considerabile, — seceţile devin din ce în ce mai lungĭ şi înspăimêntătóre.

Vênatul nobil a dispărut aprópe cu totul din câmpiile şi pădurile nóstre, nefiind o lege de vênătóre, care abia în anul din urmă s'a întrodus şi pus în aplicare; s'au înmulţit însĕ peste mĕsură lupii, vulpele, ciorile etc.

Viile au fost distruse cu totul de filocseră în mai multe judeţe, şi sunt ameninţate şi celelalte. Deja au perdut cu totul viile lor judeţele Prahova, Buzĕu şi altele, ér filocsera s'a ivit în viile cele mai renumite dela Drăgăşani, Odobescĭ, Cotnarĭ, — acum de curênd în 5 localităţi din judeţul Ilfov — şi ea ameninţă a repune şi acéstă ramură de bogăţiă naţională.

Nu scim, décă sub aceste raporturĭ póte afirma cineva cu consciinţa curată, că ţéra a progresat în cultură şi avere.

*) Lacul Razim, starea actuală a pescăriilor din el şi mijlócele de îndreptare, de Dr. Gr. Antipa. Bucurescĭ 1894.

„Aşa sĕ ne ajute Dumnedeu".

La 18 Octomvre n. părechia imperială germană s'a dus la Wörth, ca sĕ asiste la desvĕlirea statutei împĕratului Frideric. Locţiitorul Elsaţiei i-a întêmpinat c'o vorbire festivă, cerênd permisiunea pentru începerea festivităţii. După-ce corul bărbaţilor a cântat o piesă, şi după vorbirea ocasională a generalului *Mischke*, statua a fost desvĕlită. Impĕratul Wihelm, călare, a mers dinintea statuei şi a pronunţat următorul discurs, care caracterisézĕ de minune raporturile dintre Francia şi Germania:

„Prea stimaţi camerad de luptă ai tatălui meu! Din însărcinarea Majestăţii Sale împĕrătésa Frideric, Vĕ esprim mulţămita sa şi tot-odată a casei mele, că n'aţi întârdiat a ne sta în ajutor la ridicarea acestei statue, şi a Vĕ presenta adi aici. Adênc mişcată stă adi aici augusta nóstră mamă, care odinióră, stând la braţul soţului sĕu, a audit de pe propriele lui buze cea dintâiu veste a victoriilor sale. Esprim pentru acésta Maiestăţii Sale deosebita mea mulţămită, că a binevoit a-se presenta aici, unde tatălui meu i-s'a ridicat acéstă estraordinară statuă. Ceea ce am audit despre el, n'a putut sĕ se esprime mai frumos şi mai viu, dér ceea-ce simţim noi stând înaintea acestei statue şi aruncând o reprivire asupra timpurilor cu 25 ani înainte, la renascerea patriei nóstre, mai ales aici, unde s'a vĕrsat prima óră sânge unit din Germania de sud şi de nord, care a format materialul, din care s'a zidit imperiul german: acea ne mişcă adênc inimile tuturora, şi mai întêiu de tóte noi, cei mai tinerĭ, *jurăm* înaintea augustului învingĕtor, a fericitului nostru împĕrat, că vom ţiné ceea-ce ni-a eluptat, vom păzi coróna, ce-a făurit'o el şi *aceste provincĭ imperiale le vom apĕra şi le vom susţiné ca germane. Aşa sĕ ne ajute Dumnedeu şi spada nóstră germană!* Şi acum sĕ strigăm cu toţii: Augustă mamă, a cărei presenţă încununéză diua de adi, Maiestatea Ta împĕrătéscă Hurrah, Hurrah, Hurrah!".

De sigur, că acéstă isbucnire a sentimentelor de eroism în cuvinte a-le tînĕrului împĕrat german nu va contribui la vindecarea ranei din 1870/71, ce 'i-s'a făcut Franciei, nicĭ nu va îndulci amărăciunea, ce a creat'o marele rĕsboiu între aceste marĭ popóre ale continentului.

SCIRILE DILEI.

— 10 (22) Octomvre.

Alegere la „sfat." Astădi a fost alegerea suplementară de deputat dietal în ceroul I elect. al Braşovului, în sala cea mare dela sfat. Nefiind nicĭ un contra-candidat s'a enunciat la 9 óre candidatul Saşilor guvernamentali, advocatul Carl *Schnell* ca ales cu aclamaţiune. Saşii verdi s'au abţinut de astă-dată dela alegere, şi au făcut pasivitate ca şi Românii. Prin acésta saşii verdi au voit sĕ demonstreze, că noul deputat n'a fost ales de tótă săsimea, „ci a fost ales numai de saşii guvernamentali. carĭ s'au aliat cu Maghiarii, cu contrarii naţionali ai Saşilor".... „Kronst. Ztg." află că adi la ora 1 fişpanul *Maurer* va da un banchet în onórea deputatului liberal Carl *Schnell*, la care sunt învitaţi şefii autorităţilor şi membrii partidei liberale săsescĭ-maghiare.

—o—

Din Agram primesce „Bud. Hirl." érăşi o plângere dela un funcţionar maghiar, care spune, că situaţiunea Maghiarilor ar fi devenit aprópe nesuportabilă în capitala croată, din causa urei, cu care Croaţii se pórtă faţă de ei. Cu deosebire femeile au de-a suferi mult, după spusele fóiei unguresci, deórece décă cutéză a vorbi unguresce pe stradă, sunt insultate din partea juriştilor croaţi în modul cel mai necruţător.

—o—

Demisiunĭ din comitetul Ligei. Cetim în „Adevĕrul" următórele: „Din sorginte sigură aflăm, că d-nii miniştri G. C. Cantacuzino şi G. D. Palladi îşi vor da săptĕmâna viitóre demisiunile din comitetul central al Ligei Culturale."

—o—

Dela curtea română. A. S. Wilhelm, principele ereditar de Hohenzollern-Sigmaringen, a părăsit Sinaia Vinerea trecută la orele 1.20, pentru a se întórce în Germania. M. Sa Regina şi Alteţele Lor Regale prinţul Ferdinand şi prinţesa Maria l'au însoţit până la Predeal.

—o—

Cablu telegrafic sub mare între Varna şi Odessa. Se scrie din Sofia, că administraţia poştelor şi telegrafelor se ocupă cu activitate cu proectul unei linii telegrafice, legând direct Bulgaria cu Rusia, şi că în acest scop se propune aşedarea unui cablu sub-marin între porturile Varna şi Odessa. Se asigură, că proiectul acesta va găsi o primire fórte favorabilă din partea Rusiei.

—o—

O înaugurare amênată. „Monitorul Oficial" de Duminecă publicase următórea însciinţare: „Din causa timpului rĕu, neputêndu-se termina lucrările preparative la palatul de justiţie din Bucurescĭ, solemnitatea înaugurării acelui palat se amână pentru Duminecă, 15 Octomvre v. c. Invitaţiunile făcute pentru acéstă solemnitate se vor considera pentru acea di".

—o—

Noua puşcă austriacă. In manufactura de arme dela Steyr se fabrică în acest moment o nouă puşcă care, după jurnalele militare din Austria, ar fi superióră puştilor tuturor celor-lalte puterĭ. Noua puşcă de un calibru 6,5 milimetri, trage aprópe 4 kilograme 80, împreună cu sabia-baionetă. Vitesa sa iniţială este de 740 metri. Cartuşa trage 23 grame. Forţa de penetrare a proectilului, la distanţa de 2000 metri este de 1 metru 6, pentru brad de esemplu. Noua puşcă, fără sabia-baionetă, are o lungime de 1 metru 22, şi ţeava sa are patru ghinturĭ cu halice.

—o—

Musica din Şepsi-Sângeorgiu va concerta în decursul dilelor de têrg la restaurantul Fleischer (Sorea) în fiă-care seară. Intrarea liberă.

O rectificare.

Sibiiu, 21 Octomvre n. 1895.

Onorată Redacţiune! „Unirea" din 1 l. c. sub titlul „*Exempla trahunt*" reproduce cuvintele consilierului de casaţiă Augustin Ladai, rostite mitropolitului Vancea în presenţa mai multor membrii din Directoriul fundaţiunei Şiuluţiane şi spune, ca Ladai ar fi dis: „In anul 1861 cu ocasiunea conferinţei naţionale, mersesem la Şaguna în visită, unde se aflau mai multi oficeri superiorĭ. De-odată intră Acsente Sever care după ce a schimbat vre-o câteva cuvinte cu Şaguna, s'a întors spre oficeri şi a dis: „*Der war auch ein Rauber im Iahre 1848.*"

Subscrisul, ca unul, care încă a fost de faţă atuncĭ, când Ladai istorisise mitropolitului Vancea scena petrecută în casa lui Şaguna, am sĕ rectific cuvintele lui Ladai reproduse de „Unirea." Ladai dise tocmai contrarul, anume:

„..... De-odată intră Acsente Sever care după puţine cuvinte schimbate cu Şaguna, s'a depărtat; atuncĭ Şaguna s'a întors spre oficerĭ şi a dis: „*Der war auch ein Rauber im Iahre 1848.*"

Care va sĕ dică: Nu Acsente a apostrofat pe Şaguna, ci Şaguna pe Acsente.

Iosif Sterca Şuluţiu.

Congregaţiunea dela Făgăraş.

Com. Făgăraşului, Oct. 1895.

In 14 Octomvre n. c. s'a ţinut adunarea generală ordinară de tómnă a comitatului Făgăraş. Peste tot, desbaterile de astă-dată au fost aprópe liniştite. Numai raportul vice-şpanului se născu o controversă acută între deputatul Dr. N. Şerban şi între fişpanul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. N. Şerban îşĭ ţine de datorinţă a mulţămi alegĕtorilor sĕi, carĭ, în ciuda tuturor uneltirilor administrative, deja pentru a 5-a óră l'au reales ca membru în congregaţiunea comitatensă, deşi realegerea a fost respinsă sub diferite preteste, după părerea sa neîntemeiate; apoi, vorbind despre relaţiunile de drept, dice, că ele trebue esercitate în aceeaşĭ mĕsură faţă de toţĭ cetăţenii statului, fără deosebire de naţionalitate; făcênd o paralelă între desvoltarea comitatului sub actualul fişpan şi sub fostul fişpan Horvath, conchide, că starea comitatului în timpul de faţă merge spre rĕu, mulţumită actualului fişpan, care a introdus nepotismul în administraţiă, căpătuind ómenĭ fără cualificaţia recerută, dându-le chiar şi câte 3 posturĭ de-odată.

Fişpanul face atent pe Dr. Şerban, că décă se mai ocupă de persóna sa, îi va detrage cuvêntul. Şerban, voind a continua în acelaşĭ sens, de nou fù admoniat, până ce, întrerupt de vre-o patru orĭ, îşĭ încheie vorbirea, primind raportul vice-comitelui; nu primesce însĕ suma de 3900 fl. ca ameliorare a fondului dotaţional, nu numai din motivele de mai sus, dér şi din causă, că scontrându-se cassa, s'au *aflat neregularităţĭ*, deşi vice-şpanul în raportul sĕu susţine, că s'a aflat în stare satisfăcĕtóre.

Raportul vice-şpanului *se primesce totuşĭ fără nicĭ o modificare.*

Cu acéstă ocasiune s'a aprobat şi lista viriliştilor comitatenşĭ. Se vorbesce, că *vre-o 10 viriliştĭ românĭ au rĕmas din listă. Acésta din motivul, că nu şi-au cerut la timp, pe basa legei*, sĕ li-se considere darea în duplu, — o negligentă, ale căreia urmărĭ fără îndoélă, că vor cumpăni greu între voturile Românilor. Ar trebui, ca Românii noştri sĕ nu fiă indiferenţĭ chiar şi faţă cu puţinele drepturĭ, ce legea le acórdă, căcĭ numai reclamându-ne şi folosindu-ne de drepturile nóstre, vom arăta, că suntem conscii de noi şi de situaţia, ce ni-s'a creat în stat.

S'au pertractat şi s'au statorit posturile, ce au sĕ devină vacante pentru fiăcare cerc electoral. Alegerile s'au fixat pe 4 Noemvre c., cele supletorii pe 27 Noemvre. Cred, că Românii din comitat vor sci sĕ-şĭ dea votul ómenilor independenţĭ, carĭ în tóte cestiunile pot vota liberĭ, din propria convingere, ér nu la poruncă. Conducĕtorii poporului sunt responsabilĭ, decĭ *videant!*

Celelalte puncte din program au fost mai mult de natură administrativă.

Interesant, că d-l Dr. N. Şerban a surprins lumea cu propunerea, ca *sĕ se înmulţéscă salariile purtătorilor de matricule!* Fişpanul l'a sprijinit, dér adunarea a respins acéstă ridiculă propunere.

Mai amintesc, că într'un rĕspuns dat deputatului Şerban, vice-şpanul a negat, că funcţionarii românĭ ar fi preteratĭ, şi a asigurat, că cu „braţele deschise" îi va primi şi înainta, numai sĕ aibă cualificaţiunea prescrisă.

Nu sciu, cum îşĭ va deschide vice-şpanul braţele pentru funcţionarii românĭ; sciu însĕ, că décă Românii din acest comitat ar lupta altfel, de cum luptă, şi décă şi-ar strînge măcar cât de cât şirurile, atuncĭ ar fi silit sĕ şi-le deschidă.,...

Şedinţa acésta şi-a avut şi partea sa comică: Dr. N. Şerban interpelă pe vice-şpan, că pentru-ce statutul despre îngrijirea cânilor nu se observă chiar de loc aicĭ în centru. El dise: sătenii se pedepsesc aspru pentru astfel de transgresiunĭ, pe când aicĭ bâjbăe cânii fără nicĭ o stăpânire prin locurile publice, ba în unele birturĭ emanciparea cânilor a ajuns aşa de departe, încât *mănâncă cu domnii lor într'un blid.* La acésta d-l vice-şpan asigură pe interpelant, că va esecuta legea riguros, ca sĕ nu se mai ivéscă astfel de inconveniente, dér ca cânii sĕ nu mănânce dintr'un blid cu domnii, aceea nu o póte opri.

Toma dela câmp.

Din Budapesta.

(Societatea „Petru Maior". Prelegerĭ publice. Prelegerile d-lui Al. Roman.)

Budapesta, 20 Oct. n. 1895.

In furtunósa mare de streinĭ, în care i-a aruncat sórtea pe universitarii românĭ din acéstă capitală „perciunato-pintenată", numai două sunt acele forurĭ de cultură românéscă, a cărora lumină strălucitóre le mai póte lumina furtunósa lor cale. Acestea sunt: societatea *„Petru Maior"* şi *catedra de limba română* dela universitatea de aicĭ, ambele neprețuite avantajii ale tinerimei universitare române din Budapesta.

Pe când iubiţii noştrii colegĭ din Cluşiu fură despotic despoiaţĭ de scumpa lor societate literară „Iulia", ér ca profesor universitar de limba română sunt „blagoslovițĭ" cu paraponisitul Moldovan Gergely, pe atuncĭ noi dispunem încă de-o societate literară „bine organisată", ér scumpa nóstră limbă ni-o propune un venerabil şi valoros profesor, fiu ales al poporului român.

Ca la o sântă comóră ar trebui sĕ ţinem decĭ cu toţii la aceste două foculare de limbă şi cultură românéscă. Cu durere trebue însĕ sĕ constat, că nu e tocmai aşa. Din vre-o *130 de universitarĭ românĭ*, câţĭ suntem în Budapesta, abia 60 de inşĭ s'au *înscris ca membri ai societăţii!* De ce numai atâţia se va întreba cu mirare orĭ-ce bun Român; unde sunt ceilalţĭ 70?!

De sigur, că nu acolo, unde ar fi chiămaţĭ sĕ se afle. Am tot crequt, că se vor inscrie cu timpul şi dênşii, dér aprópe trei sĕptĕmânĭ au trecut dela constituirea societăţii, ér justa nóstră aşteptare nu s'a realisat!

Fiind timpul suprem, vin decĭ pe acéstă cale sĕ conjur pe acei colegĭ, ca sĕ lase la o parte orĭ-ce prejudiţii séu interese nefaste şi sĕ grăbéscă a se înscrie între membrii societăţii nóstre, de-óre-ce numai urmând devisei societăţii: *„Uniţĭ sĕ fim în cuget, uniţĭ în Dumnedeu"!"* ne vom arăta demnĭ de noi şi de măreţul nume, ce 'i-s'a dat ei!...

Acum voiu trece însĕ la activitatea înaugurată în sînul societăţii pentru viitor.

Cu însufleţire mărturisesc, că în privinţa acésta, membrii societăţii, deşi puţinĭ, au fost şi promit a fi mai departe la înălţimea chiămărei lor. Propunêndu-şĭ fîrm încă dela început, ca în anul acesta sĕ dea un avênt deosebit societăţii, ei şĭ-au ales înainte de tóte un comitet harnic şi consciu, care a venit şi până acum cu o mulţime de idei salutare, carĭ în parte s'au şi realisat. Şedinţele sunt fórte bine cercetate, ér interesul pentru propăşirea şi ridicarea societăţii e cât se póte de viu.

Un curent regenerator şi energic strĕbate şirurile, nu numĕróse, durere, dér cu atât mai *strînse* ale universitarilor românĭ. S'a decis între multe altele şi aceea, ca tinerii universitarĭ românĭ din Budapesta sĕ conlucre din rĕsputerĭ, ca prin anumite şedinţe literare-musicale etc. sĕ deştepte o simpatiă mai pronunţată faţă de acţiunile lor românescĭ în colonia română de aicĭ, atrăgêndu-o şi înaugurênd astfel un contact social mai intim între frumósa şi alésă colonią română de aicĭ şi între noi.

Avêndu-se mai departe în vedere „mohorita" stare materială a societăţii, care n'ar puté nicĭ de cum resista cu succes diferitelor cheltuelĭ necesare, carĭ din incidentul „feericului mileniu" devin tot mai marĭ, se vor lansa după cum am aflat, în curênd, *liste de colectare*, însoţite de căldurose apelurĭ, în interesul societăţii, pentru a cărei instalare e neapărat de lipsă un local mai comfortabil şi mai estetic, ca cel de acum, care deşi de un aspect fórte sĕrăcăcios, costă totuşĭ 350 fl., — dovadă de eftinătatea din Budapesta. Sperăm, că publicul român nu va rĕmâné rece în faţa unor necesităţĭ atât de imperative.

*

Dér nu numai în societate, ci peste tot în organismul tinerilor universitarĭ românĭ începe a se manifesta un spirit de solidaritate fórte promiţĕtor. Intre noii veniţĭ, numiţĭ „balicĭ", şi cei „veteranĭ" domnesce o armoniă şi dragoste în adevĕr frăţéscă. Pentru a ne strînge cât mai mult şirurile, am hotărît, ca în fiă-care Sâmbătă după şedinţa societăţii, sĕ ne întrunim la o modestă cină comună, unde atât de bine îţĭ cade, când după ce 6 dile de-arêndul te-ai esercitat cu chiu şi vai în „melodiósa" limbă maghiară, ai rară fericire, de-a petrece o séră la audul fermecătórei nóstre limbĭ! Te simţĭ ca acasă!

Pentru-ca întrunirile aceste sĕptĕmânale sĕ fiă cât se póte mai interesante şi *mai instructive*, destoinicii noştri conducĕtorĭ au introdus un obiceiu cu totul nou şi de neprețuit folos, — *prelegerile publice.*

In fiă-care convenire sĕptĕmânală ţine câte-un membru al tinerimei universitare câte-o prelegere verbală, despre fel de fel de cestiunĭ, luate mai cu sémă din domeniul naţional, politic, orĭ social. După terminarea prelegerei apoi se deschide discuţiă liberă asupra obiectului preles.

Cea dintâi prelegere a ţinut'o aséră, în restaurantul „Dotzauer", de pe cheiul Dunării, zelosul şi simpaticul tînĕr, d-l I. *Manu*, rigorosant în drept. A disertat despre „Stat, Constituţiă, Naţiune, Naţionalitate." Disertaţiunea a fost pe deplin succésă, studiată temeinic şi conscienţios. D-l Manin a sciut sĕ ne espună cu atâta claritate complicatele teorii scientifice despre sus amintitele subiecte, şi cu atâta măestriă a reuşit sĕ le aplice în special la stările nóstre politice actuale, încât toţĭ cei presenţĭ au rĕmas total mulţămiţĭ.

După prelegere urmă o interesantă şi bogată discuţiune, care a contribuit la o şi mai mare clarificare a materialului.

Pentru întrunirile viitóre s'au anunţat încă de-aséră mai multe prelegerĭ, atât de mare a fost entusiasmul stîrnit de acéstă salutară ideeă.

Cu colegii universitarĭ *slovacĭ* şi *sêrbĭ* încă stăm în legăturĭ pretinescĭ. La începutul lui Noemvre vom avé „séra de cunoscinţă" cu ei.

*

Acum voiu aminti ceva şi despre prelegerile de limba şi literatura română ale veteranului profesor, d-l Alesandru Roman. Regret mult, că în privinţa acésta nu vĕ pot comunica veştĭ îmbucurătóre pentru noi. Deşi meritosul d-n profesor A. Roman în primul semestru al anului acestuia are cincĭ colegii fórte interesante, ca d. es. *„Wanderungen der Rumänen"* de Miklositsch; *„Obiceiurile şi tradiţiile vechĭ ale poporului român"* etc., totuşĭ în sînul tinerimei universitare române se observă o neescusabilă lipsă de interes faţă de aceste prelegerĭ. De regulă numai 3—4 inşĭ sunt de faţă, ér când numĕrul ascultătorilor se urcă la 8—10, acésta e ceva rar de tot.

Inţeleg, că mulţĭ vor fi împedecaţĭ de a cerceta regulat prelegerile bĕtrânului şi bunului dascăl român, din causa ara giării intenţionat nefavorabile a órelor de propunere, dér a participa din 130 de studenţĭ românĭ numai 3—4 este totuşĭ neesplicabil. Ţi-se urcă sângele în obraz de ruşine, când venind une-orĭ şi câte-un strein, îndeosebĭ Jidovĭ, la prelegerile d-lui Roman, vede aşa puţinĭ ascultătorĭ!

De unde óre atâta lipsă de interes? Nu e óre limba şi literatura romană cel mai sânt tesaur al nostru? — Iubiţĭ colegĭ! Sĕ lăsăm la o parte şi acest „tradiţional" obiceiu rĕu, décă nu altfel, dér cel puţin de ruşinea streinilor!

Ritmic.

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 21 Octomvre. Camera magnaţilor **a primit cu majoritate de 7 voturĭ proiectul de lege privitor la liberal eserciţiu religionar**, *împreună cu dispositiunile* privitóre la **instituirea neconfesionalităţii** şi la **reciprocitatea trecerei dela o religiune la alta**, *cuprinderdu se aicĭ şi* **religia israelită.**

Textul camerei magnaţilor, ce-i drept, nu este identic cu al camerei deputaţilor, dér *în esenţă ambele texturĭ consună* şi astfel aicĭ se consideră ca sigur, că camera deputaţilor va consimţi cu textul adoptat de camera magnaţilor, care în curênd se va înainta spre sancţionare. Prin acésta *este resolvată şi cestiunea ultimului proiect de reformă bisericéscă.*

Agram, 21 Octomvre. Cosiliul comunal al Agramului a ales astădĭ prin majoritate de voturĭ ca *cetăţenĭ de onóre* pe ministrul-preşedinte *Banffy* şi pe Banul croat Khuen *Hedervary.* In aceeaşĭ şedinţă primarul propuse, ca sĕ se *condamne şi desavueze demonstraţiunile de pe piaţa Jelacicĭ.* După o discuţiă mai lungă, *propunerea s'a primit.*

Viena, 21 Octomvre. Aci s'au *sinucis* pe alea principală a Praterului, adĭ diminéţă la 6 şi jum. óre, *locotenentul-mareşal Gustav Dunst* şi soţia sa *Ana.* Poliţiştii, carĭ au alergat la locul catastrofei, aflară pe amêndoi morţĭ. Din epistolele pe carĭ le-a trimis părechea sinucisă familiilor cunoscute, reese, că motivul faptei a fost starea materială dărăpênată şi datoriile mareşalului.

Bucurescĭ, 21 Octomvre. Vinerĭ séra s'a ţinut un *consiliu de ministri.* Două cestiunĭ au fost tractate: a *disolvării Corpurilor legiuitóre* şi cea privitóre la atitudinea guvernului faţă cu *consiliile comunale conservatóre.* Corpurile legiuitóre, după părerea majorităţii consiliului de miniştri, vor trebui sĕ fiă convocate pe 1 Noemvre, pentru a fi disolvate. Cât despre consiliile comunale, numai trei vor fi disolvate: consiliul comunal din Bucurescĭ, cel dela Brăila şi consiliul dela Iaşĭ.

Bucurescĭ, 21 Octomvre. Sunt probabile următórele numirĭ şi transferărĭ în corpul diplomatic: d-l *Emil Ghica*, ministru la Viena, va fi transferat la Petersburg, în locul d-lui *A. Catargiu*, care a dimisionat. *D-l Grigorie Ghica*, ministru la Berlin, va fi transferat la Viena şi în locul lui va fi probabil numit d-nul *T. Djuvara.*

DIVERSE.

Colórea pĕrului la cai. Dintr'o scurtă monografiă publicată în dilele trecute de profesorul austriac Wilkene asupra colórei cailor, estragem următórele observaţiunĭ: Doi cai de sânge pur englez de aceeaşĭ colóre de pĕr transmit descendenţilor lor colórea pĕrului lor în 586 de casurĭ la 1000. Când părinţii au un pĕr diferit, mai în totdéuna colórea iepei trece la mânz. In Englitera caii murgĭ sunt cei mai rĕspândiţĭ şi caii negri din contră sunt fórte rarĭ. Calul arab este în general alb. In 729 casurĭ la 1600 colórea albă a iepei este transmisă la mânz; în 271 casurĭ pĕrul mânzului arab are colórea armăsarului, séu este amestecată. In fine doi cai arabĭ de aceeaşĭ colóre de pĕr transmit colórea pĕrului descendenţilor în 837 de casurĭ la 1000. De aceea colórea principală la caii arabĭ neincrucişaţĭ este cu mult mai puţin variată ca aceia dela sânge pur engles.

Literatură.

In editura librăriei Leon Alcalay din Bucurescĭ (Calea Victoriei 37) a apărut: **Gramatica** pentru clasa III primară, întocmită după programa oficială din 1895 şi aprobată de ministerul instrucţiunei publice din România, scrisă de: A. I. Odobescu şi V. Gr. Borgovan. Un esemplar legat în scórţă 65 banĭ.

*

In Tipo-litografia „Sivestru Morariu-Andrievicĭ din Cernăuţĭ, în Bucovina, a apărut: **Vinurĭ din póme**, scriere în limba poporală, de Grigorie Halip, profesor la şcóla agronomică din Cernăuţĭ. (Retipărire din gazeta „Deşteptarea"). O carte de 96 pag., fórte de mare interes pentru popor. Un esemplar costă numai 20 cr.

Rectificare. In raportul despre congregaţiunea comitatului din Braşov (nr. 225 al „Gazet. Trans.") este a se ceti: Aruncul pentru mărirea lefurilor funcţionarilor comitatensi, s'a stabilit... *cu 1 9/10* (nu 10/10 *procente* etc.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Octomvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.35
Renta de coróne ung. 4%	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	123.65
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.45
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.50
Bonuri rurale ungare 4%	97.90
Bonuri rurale croate-slavone	—.—
Imprum. ung. cu premii	161.50
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	145.—
Renta de hârtie austr.	100.40
Renta de argint austr.	100 85
Renta de aur austr.	121.35
Losuri din 1860	152.—
Acții de ale Băncei austro ungară.	1063.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	483.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	401.20
Napoleondori	9.53½
Mărci imperiale germane	58.82½
London vista	120.26
Paris vista	47.62½
Rente de coróne austr. 4%	101.35
Note italiene	45.15

Cursul pietei Brașov.

Din 22 Octomvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.49	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'ori	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbeni	Cump.	5.70	Vênd.	5.75
Ruble rusesci	Cump.	129.½	Vênd.	—.—
Lire turcesci	Cump.	58.60	Vênd.	—.—
Mărci germane	Cump.	10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Publicațiune de licitațiune.

Eforia școlelor centrale române gr. or. din Brașov vinde realitatea sa înscrisă în cărțile funduare ale Brașovului Nr. prot fund. 6459 Nr. top. 6100, 6101, 6110 6102/2 situată în Bluměna între strada grădinelor, strada cea nouă a fântânei (prin care trece tramvaiul) și strada fabricei; vinde adecă fabrica de oleiŭ dimpreună cu spălătoria de lână, care a fost când-va proprietatea lui Costi Ioan, dimpreună cu tóte acaretele aflătóre pe acéstă realitate, în cale de oferte, și adecă, séu în total pentru suma de cel puțin 40,000, séu, nefăcêndu-se oferte pentru întréga realitate, în parcele.

Spre scopul vinderei în parcele, întréga realitate s'a împărțit în 16 parcele și o stradă nouă.

Planul de parcelare este depus la administrațiunea acestei „foi" precum și în cancelaria eforiei școlare (edificiul gimnasial) unde sĕ pot vedea și condițiunile de vêndare.

Incât pentru vêndarea în parcele sĕ obsérvă, că de-o cam dată s'a luat în vedere a-se vinde în cale de oferte numai parcelele I—VI.

Ofertele înaintate, carĭ se pot accepta sunt următórele:

Pentru parcela primă, adecă curtea de economiă cu casa, grajd și remisa, de material solid, și șura de lemne, cu estensiunea de 891.76 metri cuadrați, suma de 3500 fl. v. a.

Pentru parcela II adecă fosta fabrică de uleiŭ cu două caturĭ din material solid cu estensiune de 1559.40 m. suma de 5000 fl.

Se observă, că acéstă clădire, cu puțină jertfă sĕ póte schimba în casă de închiriat cu 2 caturĭ și 7 locuințe, carĭ avênd în vedere lipsa de locuințe bune în Bluměna, ar putea aduce ca chirii suma de 1800 fl. v. a. bruto pe flă-care an.

Pentru parcela III cu estensiune de 1088.42 m. suma de 1700 fl. v. a.

Pentru parcela IV în estensiune de 1441.68 m. dimpreună cu casa pentru grădinar, suma de 2400 fl. v. a.

Pentru parcela V în estensiune de 1167.9 m. suma de 1800 fl. v. a.

Pentru parcela VI cu estensiune de 1348.5 m. suma de 2700 fl. v. a.

Oferte mai micĭ nu se vor considera.

Numitele parcele, afară de I și II sĕ vênd eschisiv spre a se clădi acolo ville și case de locuit pentru familiă; clădirĭ pentru scopurĭ de industrie și comerciu sunt eschise tot-de-odată; se statoresce, că cumpărătorii parcelelor III, IV, V și VI sunt datorĭ în termin de doi anĭ a ḑidi pe parcelele cumpărate ville séu case pentru familiile lor, fiind-că la din contră vor perde prețul plătit luându-li-se parcelele cumpărate.

Parcela I póte rĕmânea și mai departe curte de economiă, éră parcela II, adecă fabrica de uleiŭ, se póte schimba în casă cu locuințe de închiriat.

Eforia îșĭ reservă espres dreptul de-a accepta unul séu altul din ofertele întrate fără considerare la prețul oferit, după cum va afla de bine.

Fiă-care oferent are sĕ depună de-odată cu predarea ofertului un vadiu de 10% a sumei oferite, éră Eforia este datóre a da chitanță despre vadiu.

Ofertele cel mult până în 1 **Noemvre 1895 stil nou**, sunt a-se adresa subscrisei eforii, éră eforia este datóre de a încunosciința pe oferent în termin de 15 ḑile, décă ofertul sĕu este primit séu respins; în casul din urmă tot-de-odată a înapoia respectivului oferent și vadiul.

Jumĕtate din preț póte rĕmânea cumpĕrătorul dator, întabulându-se acéstă sumă pe parcela cumpĕrată cu drept de ípotecă pe lângă interese anuale de 6%.

Condițiunile de vêndare sĕ pot ceti în Cancelaria eforială.

Eforia școlelor centrale române gr. ort. rĕs. în Brașov.

804,1—3

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu.**

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombre 1895.

Budapesta—Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Trenŭ mixtŭ	Tren accel.	Tren accel.	Trenŭ de persón.
10—	8.05		8 05	2 15	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.25
8.30	2.15		5.45	9.15		**Budapesta**		7.—		7.25	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9 02	11.12		Szolnok		3.27		5.23	11.44	4.43
1.33	5.48	8.00	11 33	12.48		P. Ladány		1.19		3.46	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2 26	8.43	11.32
3.58	7.15		2.06	2.20	pl.		sos.	10.44		2.19	8.38	11.17
4.38	7.43		3 03	2.50		Mező Telegd		10.07		1.52	8.11	10.42
5.20	8.18		3.45	3 26		Rév		9.30		1.26	7.46	10.08
5.43			4 06			Bratca		9.10				9.50
6.32	9.07	2 52	4.53	4 17		Ciucia		8.32		12.47	7.08	9.19
7.16	9.37	3.51	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54		12.17	6.39	8.37
8.07		5.05	6.24			Ghârbău		6.54				7.37
8 34	10.37	6.14	6 59	5 55	sos.	Cluș	pl.	6.13		11.01	5.23	7.—
8.49		11.10	Tr. mix. 8.40	6.11	pl.		sos.		5.45	10 45	tr.mixt 4.48	6.45
9 06		11.32	9.08	6.27		Apahida			5.18		4.23	6.27
10.12		12 50	10 40	7.27		Ghiriș			3.53	9.23	3.—	5.21
10.42		1 25	11.25	7.50		Cucerdea			3.06	8.49	2.20	4.47
11.01		1.43	11 54			Uioara			2.48		2.—	4.31
11 09		1.52	12 04			Vințul de sus			2.40		1.51	4.24
11.31		2.18	12.34	8.17		Aiud			2.11	8.23	1.23	4.03
11.48		2.40	1.—	8.33	sos.	Teiuș	pl.		1.45	8.06	12.54	3.42
12.25			1 40	8.38	pl.		sos.		1.10	7.59		2.49
12.52			2.17			Creciunel			12.39			2.24
1.06			2.35	9 09		Blașiu			12.24	7 30		2.10
1.37			3.14			Micăsasa			11.48			1.38
1.52			3.34	9.42	sos.	Copșa-mică	pl.		11.29	6 56		1.18
2.13			3 49	9.44	pl.		sos.		11.14	6 54		1.01
2.32			4.11	9.59		Mediaș			10.55	6.41		12.46
3 04			4 48	10 22		Elisabetopol			10.21	6 20		12.16
3.40			5 27	10.51		Sighișóra			9.42	5 53		11.39
4.03			6 10	11.12		Hașfaleu			9.12	5.32		11.17
5 34			7.50	12.26		Homorod		Numa vineri comunică.	7.45	4 27		10.02
6.12			8 30	12.58		Agoștonfalva			7.02	3.53		9.22
6.41			9.03	1.15		Apața			6.36	3.37		8.57
7.16	Tren de person.	Tren mixt	9.38	1.34		Feldióra			5.58	3 16	Tren de persón.	8.23
8.—			10.25	2.09	sos.	Brașov	pl.		5.08	2.45		7.43
	3.55	11.—		2 19	pl.		sos.	7.01	5.20	2 18	9.08	
	4.40	12.26		3.01		Timiș		6.—	4.14	1 42	8 28	
	5.10	1 11		3 31		**Predeal**		5.11	3.32	1.12	8.01	
	12 00	8 30		9.30	sos.	Bucuresci	pl.		9.15	8.35	3.15	

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón					Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.25	8.10	3.11	8.59		pl.	**Cucerdea**	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40			Ludoșŭ		7.03	1.58	7.43	12.32
4 07	9.37	4.37	10.23			Cipău		6.24	1.19	6.55	11.43
5.07	10.27	5.26	11.11		sos.	Oșorheiu	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36			pl.		sos.		9.20	5.04	10 —
7.19	12.21	7.19			sos.	Regh.-săs.	pl.		7.49	3.25	8:25

Ghirișŭ—Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.			trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11 —	4.—	10.21		**Ghiriș**	5.10	10 30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.41		**Turda**	4.50	10.10	3.10	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgărașŭ

trenŭ de persón.	Tren mixt	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	Tren mixt	trenŭ de persón	trenŭ de persón
2.20	4 45	11.34	7.10		pl.	**Copșa mică** sos.	9.34	3.39	6.20	12.35
3.57	6.35	1.03	8.50			Ocna	8.11	2 01	5.12	11.01
4.19	7.01	1.25	9.15		sos.	Sibiiu pl.	7.44	1.31	4 49	10.30
4 36	în tótă Marța și Vineria		1.46		pl.		7.28	în tótă Marța și Vineria		8.33
6.16			3.31			Avrig	6.02			6.54
8.42			6.08		sos.	Făgăraș pl.	3.28			4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ			trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28		**Simeria**	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46		Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12		**Hunedóra**	4.10	9.38	2.30	7.45

Brasov—Zêrneștĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55				**Brașov**	7.36	1.29	
10.28	6.36				**Zêrneștĭ**	6.06	12.05	

Mureș-Ludoș - Bistrița

4.—	9.10	4.20			**Mureș-Ludoș**		6.46	7.21	Numai Vineri și circulă
5 03	10.28	5.35			Zau		5.49	6.24	
6 48	12 41	N. Marța comunică			Țagu-Budatelicŭ		Circulă numai Marța	4.50	9.40
7 38	1.54				St. Mihaiu de câmpie			3 44	8.46
8 33	3.02				Leciița			2.48	7.43
9 07	3 41				Ș.-Măghiăruș			2.01	6.52
9.59	4.55				**Bistrița**			1.16	5.55

Arad—Timișóra

6.20	11.30	5.—		**Aradŭ**		10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14		Vinga		9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39		**Timișóra**		8.20	1.12	8.15
1.26	7.38	12.33		**Segedin**		5 —		5.59

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ			trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	1.36	pl.	**Sibiiu** sos.	7.10	9.20
5.43	1.49	„	**Selemberk** „	6.57	9.07
6.06	2.12	„	**Cisnădie** pl.	6 36	8.46

Sighișóra—Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3.22	11.08	**Sighișóra**	9.51	5.32
4.14	11.48	**Hașfaleu**	9.02	4.54
6.20	1.59	**Odorheiu-sĕcuesc.**	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrați cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj